

STEFAN FRĄCZAK

1. Dane osobiste:

Plut. Stefan Frączak, ur. w 1901 r., praca w wywiadzie, żonaty.

2. Data i okoliczności zaaresztowania:

17 września 1939 r.

3. Nazwa obozu i więzienia:

Stołpce, Brześć nad Bugiem i Mińsk, łagry peczorskie.

4. Opis obozu, więzienia:

Ciasno, nie było łóżek; spaliśmy na ziemi, bez koców i sienników. W łagrach życie było pod gołym niebem, dopóki nam nie dali namiotów, a mróz w tym czasie dochodził do 60 stopni. Później, po otrzymaniu namiotów, spało nas w nich bardzo dużo, tak że jeden przy drugim leżał na boku, ale już na pryczach, w brudzie, wszach i pluskwach.

5. Skład jeńców, zessańców, więźniów:

Przeważnie byli Polacy (60 procent), Żydów 15 proc. i Białorusinów 25 proc., w łagrach byli też i Rumuni, Ukraińcy, Sowietci.

6. Życie w więzieniu:

Wyżywienie w obozie było zależne od wyrobionej w procentach normy. W więzieniu 600 g chleba rano i woda, a na obiad litr zupy – Boże zmiłuj się. Wieczorem pół litra zupy, a zupy przeważnie gotowane były na rybie lub oleju.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Bardzo wrogą. Mówili, że Polski nie zobaczymy, a nas zniszczą, że nie pozostanie po nas ślad. Badania przez NKWD były ciężkie i torturowano. Dwa razy prowadzono mnie na rozstrzał z rozkazu władz śledczych NKWD.

8. Pomoc koleżeńska, szpitale, śmiertelność:

Polacy dużo pomagali sobie wzajemnie. Szpitale w łagrach i więzieniach były. Śmiertelność – w więzieniach w Mińsku zmarło 19 Polaków, a w łagrach w szpitalu 18 Polaków.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i z rodziną?:

Żadna.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?:

1 września 1941 r. zostałem zwolniony, a do armii zgłosiłem się osobiście do 10 Dywizji.

31 stycznia 1943 r.